

USTANOVIMO UČITELJSKI PEVSKI ZBOR!

Moderne zborovske skladbe zahtevajo glasbeno naobraženih pevcev, ki se lahko ne glede na tehnične in harmonične težkoče umotvorov poglobe v njihovo vsebino. Najinteligentnejše in najboljše pevce moramo iskati med učiteljstvom. Zato more biti zbor, ki bi mu tvorilo jedro učiteljstvo, gojiti moderno glasbo kar najuspešneje. Dokaz temu zbor učiteljev v Jul. Benečiji, ki se je v nekaj letih popolnoma uveljavil ne le pri rojakih, temveč tudi pri Italijanih samih. Dejstvo, da je našla slovenska pesem vse priznanje pri naših narodnih sovražnikih, je izredno velik uspeh ne glede na to, da nudi pesem pomoč tudi našim zatiranim bratom. Kaj premore dobro organiziran učiteljski zbor, priča tudi zbor moravskih učiteljev. Delovanje tega zbora je bilo tako uspešno, da je odločilno vplivalo na produktivno češko glasbeno umetnost. Odprl je skladateljem nove perspektive in nastale so mogočne, širokopotezne zborovske skladbe z instrumentalno peljanimi glasovi, ki so v čast vsemu češkemu narodu. Ta zbor je bil tudi eden glavnih činiteljev, ki je pomagal dvigniti ugled češkega naroda na podjij svetovne kulture.

Pri nas čaka nešteto krasnih skladb moderne koncepcije na izvajanje. Pretežke so za naše zборе, ne bi pa bile pretežke za zbor glasbeno naobraženih pevcev. Zato je dolžnost našega učiteljstva, da tu zastavi svoje moči in pomaga moderni slovenski pesmi na noge.

Učiteljstvo je dosedaj mnogo storilo za prosep glasbene umetnosti. Iz njegovih vrst je izšla cela vrsta glasbenikov, dandanes je veliko zborov v rokah učiteljev. Tudi med produktivnimi glasbeniki zavzemajo učitelji prva mesta. Koliko več bi učiteljstvo med narodom šele lahko storilo, če bi imelo priliko, uriti se v skupnem pevskem zboru! Ostalo bi v stalnem stiku z glasbenim svetom, zasledovalo bi razvoj glasbe in pridobilo mnogo glasbenega znanja, ki mu ga ni mogla nuditi šola v kratkem času študija. Edina ovira je oddaljenost pevcev od skupnega centra. V tem oziru naj nam bodo zopet vzor tovarišice in tovariši na Goriškem, ki so pod neprimerno težjimi razmerami ustanovili svoj zbor in vztrajajo na začrtani poti kljub največjemu političnemu terorju in gmotnim žrtvam.

Društvo učiteljev glasbe v Ljubljani si je stavilo nalogo, da organizira pod svojim okriljem zbor učiteljev, in vabi vse, ki imajo voljo, k sodelovanju. V prvi vrst reflektiramo na one, ki morejo v tehničnem oziru sami svoj glas naštudirati in imajo primeren pevski organ. Prijave z navedbo glasu in natančnega naslova sprejema do 15. avgusta društveni tajnik A. Gröbming, Cojzova cesta 9. Podrobna navodila pošljemo vsem priglasišenim pevkam in pevcem med 15. in 25. avgustom. Naše društvo in zbor imata pred očmi samo kulturnoglasbene cilje, zato izključujeta vsako politiko. Računamo pa z ozirom na kulturno zgodovino našega učiteljstva, ki je na vseh poljih stalo vedno v prvih vrstah, da bo tudi sedaj zastavilo vse moči v povzdigo slovenske pevske umetnosti.

V Ljubljani, julija 1925.

Za društvo učiteljev glasbe:

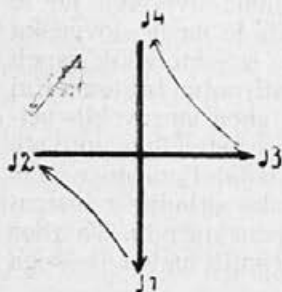
Marko Bajuk, predsednik.

A. Gröbming, tajnik.

O TAKTU.

Prof. M. Bajuk.

Vsak zložen takt **mora** imeti torej dva poudara: enega (prvega) glavnega in drugega, ki je šibkejši od prvega. Ta dva maha sta važna za red v meri in važna vsled tega, ker nam kaže, iz kakšnih dveh delov je mera zložena. Vsak del zloženega takta namreč obdrži svoj naglas ali poudar tam, kjer je prvotno stal, s tem razločkom, da je prvi poudar težak, drugi pa le polpoudarjen. Štiridobni takt je sestavljen iz 2 + 2, poudara sta torej razdeljena tako:

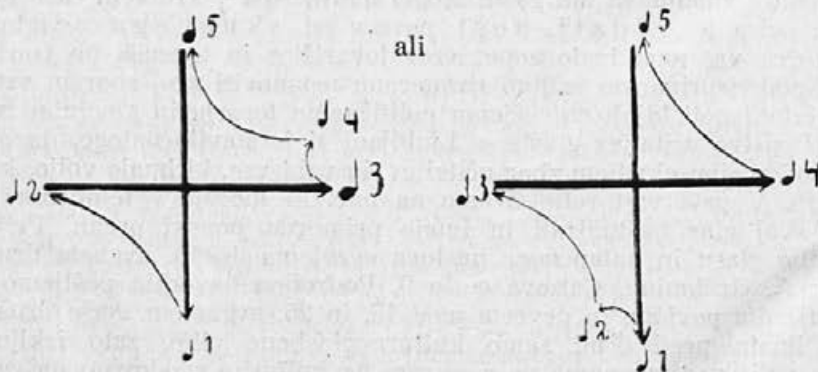

Slika 3.

Ta dva maha moram tudi pevcem z roko označiti. Zato ju mahamo v izrazito ravnih mahih, prvega navpično, drugega vodoravno. Oba nepoudarjena in nenaglašena maha pa mahamo vmes v poševnicah ali krivuljah, torej pravilno le (slika 3):

Iz tega sledi, da je drugi mah v trodelnem taktu točno označen le s poševnico, ne kakor to nekateri predlagajo z vodoravnico.¹ Prav tako napačno in nejasno je mahanje štiridelnih taktov, če je drugi mah vodoraven na levo, ker ga v mahanju z obema rokama vedno lahko zamenjemo s tretjim, ki ima polpoudar.²

Naši moderni skladatelji prav radi v zadnjem času uporabljajo petdelni takt. Pišejo ga že prepogosto, zdi se mi že kar pretirano, skoro že po modi. Šele podrobna raziskovanja bodo morala dokazati, jeli v petdelni meri res kaj pristno našega, slovenskega ali jugoslovanskega. Naše narodne pesmi poznajo to mero le v zelo redkih slučajih. Nastala je takole: 2 + 3, ali 3 + 2. Po tej meri se ravna tudi poudari. V prvem slučaju leži polpoudar na tretjem mahu, v drugi zvezi ga pa ima četrti mah. Pravilno jo torej mahamo sledeče (slika 4):

Slika 4.

Zato je mahanje po Gröbmingu z dvema navpičnima mahoma nepravilno.

¹ Napačno Kozina (v Pevski šoli) in Hrastova (v Pevski šoli), pravilno Gröbming.

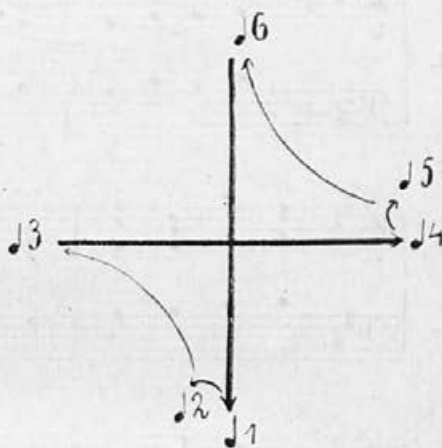
² Gröbming pravilno, Juvanc-Hrastova in Kozina napačno.

Če vzamemo za zgled narodno pesem: Jaz pa pojdem na Gorenjsko, dobimo po poudarih popolnoma pravilno razdeljeno petdelno mero, ker je zlog v besedi **poj-** važnejši, nego **renj-**. Beseda **pojdem** je namreč bistvena v vrstici, **Gorenjsko** pa ne, torej je tudi pravilno, da je prva težko poudarjena, druga laže. Sicer pa, ponovno poudarjam, imamo le zelo malo narodnih pesmi v tej meri. Nekaj v novejših prireditvah jih je po vsej sili posiljenih v njej; s temi se bom pečal o priliki v posebnem članku.

Iz zveze dveh trodelnih mer dobimo šestdelno. Iskati nam je le polpoudar. Ta leži na prvem mahu drugega dela, to je na četrtem mahu, ki ga mahujemo vodoravno (slika 5):

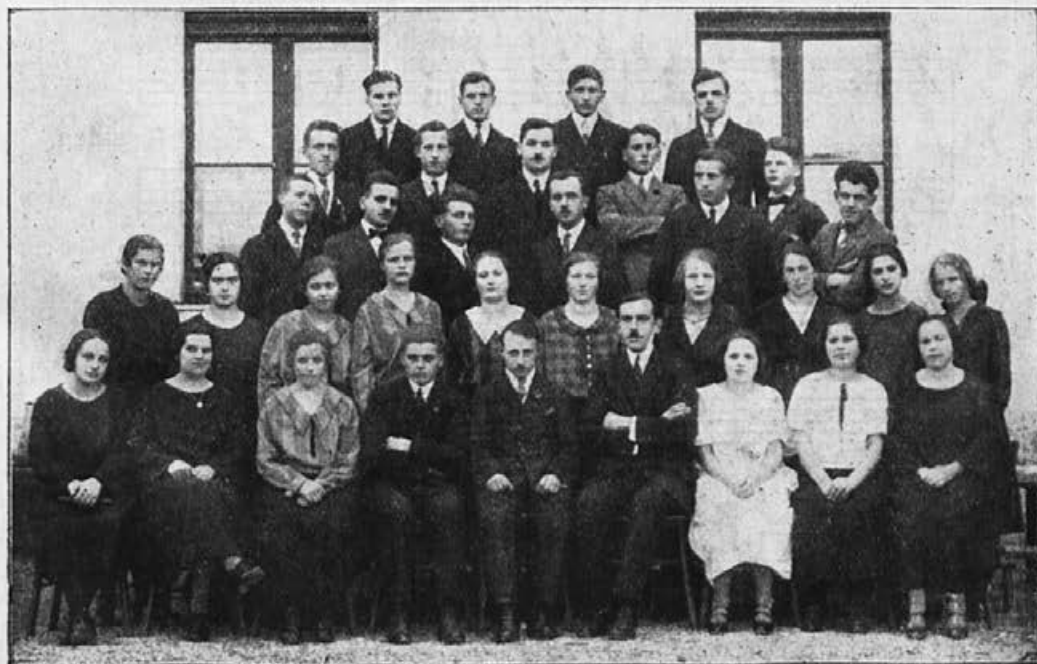
Ta mera je v gibki narodni pesmi zelo pogostna, zato za nas vsekako zelo važna. Jelj izrazito slovanska, posebno južnoslovanska ali bolj romanska (italijanska), je težko reči, o tem bi bilo treba raziskovati temeljiteje.

Tudi pri tem taktu niso več naše šole enotne. Čisto pravilno je označen zopet pri Gröbmingu, napačno pri Juvancu (Hrastovi), kjer so vsi mahi ravni, izvzemši zadnjega. Kozina tega mahanja sploh ne omenja.

Slika 5.

(Dalje prih.)

Pevski zbor na Ježici.

162
17
33

SEKVENCA.

P. Hugolin Sattner.

Dosedaj smo uporabili pri sekvencah same trizvoke, zanaprej nam služi tudi sekstakord:

5.

6 6 6 6

6 6 6

itd.

6.

6 6 6

itd.

7.

6 6 6 6

sklep.

8.

6 6 6 6 6 6

itd.

Kvartsekst:

9.

6 6 6 6

itd.

Sedaj pridejo sekvence s septimnim akordom:

10.

Musical notation for exercise 10, measures 1-4. Treble clef, common time. Bass clef, common time. Septime chords in the bass line.

11.

Musical notation for exercise 11, measures 1-4. Treble clef, common time. Bass clef, common time. Septime chords in the bass line.

12.

Musical notation for exercise 12, measures 1-8. Treble clef, common time. Bass clef, common time. Septime chords in the bass line.

13.

Musical notation for exercise 13, measures 1-4. Treble clef, common time. Bass clef, common time. Septime chords in the bass line.

Kvintsekt:

14.

Musical notation for exercise 14, measures 1-4. Treble clef, common time. Bass clef, common time. Quintsekt chords in the bass line.

15.

Musical notation for exercise 15, measures 1-8. Treble clef, 2/4 time. Bass clef, 2/4 time. Quintsekt chords in the bass line.

Terekvartsektakord:

16.

Musical notation for exercise 16, measures 1-8. Treble clef, 2/4 time. Bass clef, 2/4 time. Terekvartsekt chords in the bass line. *itd.*

17. itd.

18.

19. itd.

(Konec prih.)

PEVSKI SPOMINI. (Konec prih.)

Piše Jakob Aljaž.

V žalosten spomin.

(Puščica v spomin Maks Vejovega kužeta.) Besede in napev zložil Nagajovski l. 1893.

Ve - se - lo po - je - jo nam ptič - ki, še lep - še la - ja - jo pe -
Glej, volk! zdvi - ja - no ljud - stvo vpi - je, se vr - že nanj in ga po -

sič - ki. Maks Ve - jov ku - že ni - ma pa - ra, hu - do - bni svet ga pa ne ma - ra.
bi - je. O je - rum, jej, kaj ste sto - ri - li, ki ste mi ku - že - ta u - bi - li!

Maks Veja nadarjen gospod, najprej kaplan v Križu pri Tržiču, moj sosed, pozneje 7 let kaplan v Kranjski gori, nazadnje župnik v Bukovšici pri Selcih, se je hvalil, da pozna vse pse od Kranjske gore do Kranja, kjer je bil doma. Večkrat je spustil kako puščico na me, da nič ne poznam psov itd. Ko sva ga jaz in Tržaški Varl (doma iz Kropce) okvartala in mu vzela zadnjih 7 goldinarjev, je naju pital z »ravbarji« in se nama drugi dan zaklenil. Ko je drugi dan po konkurzu prišel na Brezje, sem ga koj vlekkel, kako izvrstno je napravil konkurz. »Kako pa veš?« »Jaz vse zvem.« — »Zdaj ti pa nekaj prerokujem: Bil si skup 7 let kaplan v Kranjski gori, znamenje, da si potrpežljiv, — zdaj boš pa kam prosil za faro. Pa tudi kot župnik boš potrpežljiv in se nikoli ne boš skregal s svojim kaplanom.« »Kako pa moreš to vedeti?« — »Zraven stoječi

duhovni na Brezjah poslušajo. — Jaz mu rečem: »Dobil boš »pucno« brez kaplana, s kom se boš pa kregal.« Veja se kremži in z glavo otresa, mi se pa smejimo.

Kot župnik v Bukovšici si je napravil grdega kocastega psa. Ko je Veja nekam odšel, se je njegov pes klatil po sosednji vasi. Ljudje so mislili, da je volk, so ga segnali v neko šupo in z vilami zabodli! — Kdo popiše jezo in žalost župnikovo. Kanonik Sušnik mi vse pove. — Zložil sem gorenjo puščico, jo poslal v Ljubljano s prošnjo, naj dr. Krek še kaj kitic doda in vso pesem pošljejo Veju in sosedom anonimno. Mislil sem ga povabiti na svojo godovščino in mu to pesem zapeti, pa je nenadoma umrl, in menda ni zvedel za skladatelja te zlobne puščice. Bil je blag gospod, vsak ponedeljek je prišel na semenj v Kranj.

* * *

Neki izvežban organist je dobil še boljšo službo. Za slovo je v cerkvi zadnjikrat pri maši zelo slovesno pleno igral in ob koncu maše še nekaj mogočnih akordov dostavil. Mehaču je bilo pa že zadosti in z mehom preneha, ko organist drži septimakord! — Oh! pravi organist, tako sem stregel ljudem in vsi so me radi imeli, zdaj pa moram z disonanco končati!

Nekaj podobnega se je meni zgodilo na Štuparjevi novi maši v Komendi okoli l. 1870. (ali 1869). Peli smo v cerkvi med mašo: jaz, Brezovar, Kukelj, Mervic. Preludiral je učitelj in organist Krek, stric dr. Kreka, ki je bil takrat otrok, kake 3 leta star. K sklepu maše še jaz igram na orgle, mehač preneha, ko držim subdominantin akord. Orgle utihnejo, Krek pa pravi: »Prav tako, kot bi krava z repom mahnila.«

* * *

Neki novomašnik povabi domači pevski zbor tudi na novo mašo v cerkvi in k obedu, zraven pa še izvežban kvartet od drugod. Izobraženi organist in pevovodja je vesel, če pridejo še drugi učeni pevci. Pa pri tisti cerkvi je bil organist obenem učitelj, ki za petje ni imel posebnega daru, pač pa je bil ljubosumen, da bi drugi boljše peli. Sedeč pri orglah osorno pravi tujim, izvežbanim pevcem: »No, ali bomo mi, ali boste vi?« Dobi vljuden odgovor: »Le orglajte in pojte z vašimi pevci, mi smo pa tudi povabljeni, da par kvartetov zapojemo.« — Organist jezno tolče na orgle, k obedu na novo mašo noče iti, pač pa gre v gostilno, tam zabavlja, se upijani in popoldne pri petih litanijah škandalozno igra. Drugi učitelj, njegov tovariš, mu pravi: »Če bi bil jaz župnik, te še danes s kora spodim.« Pa župnik je potrpel.

* * *

Muzikaličen ni le tisti, ki zna po notah s čutom peti ali na kak instrument pravilno igrati, ampak tudi tisti je v širšem pomenu muzikaličen, — ki glasbo rad in z užitkom posluša, četudi ne pozna not. — Nasproti pa gospodična ni muzikalična, ki nesmiselno tolče po klavirju, brez takta, brez čuta. — Taki pove Hubad: »Pustite, gospodična, pouk na klavirju, škoda za čas in denar.«

V dijaških letih sem skušal tovariše, ki niso bili izvežbani pevci, pa so na samotnem kraju kako narodno pesem peli, ali imajo posluh. Namenoma sem v srednjem glasu mesto g pel ton a. Dolžili so eden drugega, kdo napačno poje, nazadnje so mene zasledili — o ti kajon! — Mučno je na kaki kmetski svatbi razglašene instrumente vseh vrst škripačev poslušati. — Rojec, orglar v Podbrezju, je za šalo dal takemu kmetskemu orkestru pred 60 leti en goldinar ter jih prosil, naj igrajo vsak svojo vižo, pa vsak v drugem tonu. Ta Rojec je bil samouk, pa se je izučil, da je dobre orgle izdeloval; tudi meni (kaplanu v

Tržiču) je dotične bukve posodil. Občeval je z Riharjem in Blažem Potočnikom. Bil je mizar in gledal, kako je pred 100 leti neki drug mojster v Podbrezjah orgle postavljaj, potem pa koj začel sam delati, ker je bil brihtna glavica. Ko je meni naredil eno ped velike tičje orgelce, sem ga vprašal, zakaj imajo tako tanke piščalke. »Zato, pravi, da posnemajo tičji glas.« Stare Smleške orgle (10 spremenov) mi je postavil na Dobravi pri Kropi za 60 goldinarjev. — Drugod je rad stavil v orgle tudi terco (kornet) rekoč, da terca tako prijetno v ušesih požgače.

* * *

Kadar sem potoval, sem šel rad v opero: v Ljubljani, na Dunaju (dvorna opera in ljudsko gledališče), v Pragi, v Berlinu, v Monakovem, v Trstu, v Rimu. Na Italijanskem radi pri blagajni nekoliko goljujajo. Značilno je posebno pri Italijanih v gledališču: živahnost; med koncertom prodajajo razne reči, jedo, zelo aplavdirajo (bis), če solista trikrat niso klicali, je znamenje, da je propadel. Koncert je trpel od 8—12. Najrajši imajo: bariton solo s spremljevanjem klavirja, zborov le malo in ne finih. Lahi radi kriče, tudi pri koralu v cerkvi preveč vpijejo. Petje v cerkvi spremljajo z glasnimi orglami. Finega večglasnega petja nisem slišal. Naš slov. pevski zbor l. 1900. pod vodstvom Arkota so kar občudovali. V cerkvi Sv. Petra v Rimu l. 1900. smo edino mi Slovenci peli večglasno, vsi drugi narodi so peli enoglasno. Le sekstinska kapela je lepo pela (Palaestinov slog) večglasno. Resnici na ljubo poudarjam, da enoglasno petje romarjev v velikih cerkvah velik vtis naredi, kakor v Rimu. Večglasni zbori učinkujejo le v bližini s svojimi finesami in jih je težko skup spraviti in gojiti. Zakaj bi pri takih priložnostih ne peli enoglasno, vse ljudstvo, kakor delajo drugi narodi, Čehi, Poljaki, Nemci, Belgijci, Francozi, Italijani?

Na Dunaju v dvorni kapeli so peli klasične latinske maše: Mozart, Haydn itd., za sopran in alt dečki, tenor in bas iz dvorne opere, s spremljevanjem orkestra dvorne opere. — Navadno ljudsko petje pri maši v cerkvi Sv. Štefana na Dunaju ni bilo kaj posebnega, ker je prevelika cerkev in se petje zavleče. — Na cesarjevi slavnosti l. 1908. in pri evharističnem shodu l. 1912. pa je izbran cerkveni zbor izvrstno pel.

Videl pa sem, da Slovenci glede petja nismo zadnji; posebno od tistega časa, kar deluje cecilijanska šola in vse hvale vredna Glasbena Matica, ki se je pod vodstvom vnetega kapelnika Mateja Hubada, našega ljubljenca, razvila v najodličnejši zavod. Velike zasluge ima gotovo Rihar, ki je ledino oral, potem Mašek, — pa Nedved, Foerster, Gerbic, Sattner, Angelik Hribar in drugi novejši skladatelji so povzdignili našo glasbo na visoko stopnjo. Koliko trpežnosti bo imela nova struja z mnogimi disonancami, pa precej bornimi melodijami, bo pokazala prihodnjost.

VESTNIK PEVSKE ZVEZE

Na redno skupščino, ki bo bržkone dne 17. avgusta v Ljubljani — natančen čas, dan in kraj še sporočimo — naj pošlje vsak zbor zastopnika ali pa pooblasti orle iz svojega kraja, ki bodo prišli takrat k tekmam, da ga zastopajo. Na sporedu bodo važni razgovori. Zato je udeležba nujna. Eventualne predloge naj pa pošljejo zbori vsaj nekaj dni pred občin zborom zvezinemu odboru.

PETLETNICA P. Z. Veliko zborov se nič ne zaveda, kako nam otežkoča delo za petletnico s tem, da ne vrne prijave pravočasno. Šele

sedaj nam je bilo mogoče razposlati note. Naj se lotijo zbori, ki so se priglasili, dela s primerno resnostjo in vneto, da bo nastop nadvse veličasten. Podrobnosti bo uredil pevovodja po referentih in okr. pevovodjih. Če želi kateri zbor še sodelovati pri skupnem petju, naj se priglasijo. Okrožja naj gotovo v avgustu in septembru opravijo svoje prireditve, da bo priprava za petletnico tem lažja.

PREGLEDNICE. Te dni bomo poslali vsem zborom preglednice. Njih podatke **nujno** potrebujemo, zato prosimo in pozivamo vse zборе, naj nam jih čimprej izpolnjene vrnejo!

NAŠI ZBORI

PEVSKI ZBOR V GROBLJAH, ki ves čas živahno deluje, je sodeloval s prav dobrim uspehom pri društveni prireditvi dne 26. junija, pri kateri je pel: Klemenčič: Oj poglejte, ptičke! (Pevec), Aljaž: Ti veselo poj: Fidelis: Zbija kantata in Aljaž: Domovini.

PEVSKI ODSEK V MEKINJAH je že pred vojsko lepo deloval pod vodstvom gg. org. Jermana in Lobode. Po vojni ni bilo organista in je mesto pevovodje prevzel učitelj g. Iv. Primožič. Moški zbor je štel okoli 20 glasov, mešani preko 40, tamburašev pa je bilo okoli 18, med njimi tudi nekaj naraščaja. Nastopali so z lepim uspehom, večkrat tudi popolnoma samostojno s prav čednimi programi. Ko je odšel pevovodja l. 1921. na konservatorij, je seveda vse skupaj zadremalo. Predlanskim so začeli znova, vendar se ne morejo na noben način dokopati do tiste višine, ki so jo dosegli pred leti. Kaj je krivo? Premalo dobre volje, mislim, drugega nič. Na Vseh svetih je moški zbor, ki ima vse glasove (20) prav dobro zastopane, lepo zapel na farnem pokopališču »Človek glej« in »Blagor mu«, na vojaškem pa »Vigred« in »Doberdob«. — Koncem novembra je sodeloval pri društvenem zabavnem večeru moški in mešani zbor.

GORJE. Da pevski odsek Bral. društva v Gorjah živi in dela, so dokaz njegovi številni nastopi pri raznih društvenih prireditvah, prosvetnih sestankih in raznih drugih slavnostih, katerih je bilo za časa mojega dveipolletnega bivanja že lepo število. Pa ne bom našteval vseh, samo za zadnje čase naj zastopuje, a v prihodnje se hočem večkrat oglasiti. Pri otvoritvi naše nove dvorane je sodeloval zbor pri igri »Zlatorog«, kjer je imel veliko vlogo in jo tudi dobro rešil. Pevske točke sta uglasbila Vodopivec in A. Dolinar. Igra je bila trikrat ponovljena! Potem smo sodelovali z malo izjemami pri vsaki igri in prosvetnem sestanku. Pesmi smo peli največ iz »Pevca«, pa tudi iz drugih zbirk. 19. marca smo pa priredili l. pevski večer. Na tem večeru smo peli sledeče pesmi: 1. Geslo pevske zveze. 2. Ves dan je pri oknu. 3. Pomladna. 4. Zvonovi pritrkavajo. 5. Zbija svatba. (Vse iz Pevca.) 6. Ujetega ptiča tožba. 7. Oj z Bogom, ti planinski svet (Aljaž). 8. Nazaj v planinski raj (Nedved). 9. Lahko noč (Sl. pesm.). Kot deseto točko smo uprizorili spevoigro »Kovačev študent«. To vse smo 19. aprila ponovili. Kako je izpadlo, ne bom poročal sam in žal, da ni bil nikdo navzoč, ki bi hotel to storiti, samo to — ljudem je bilo všeč. Zbor šteje 26 članov: 7 sopranov, 6 altov, 7 tenorjev in 6 basov. Vaje imamo redno sedaj dvakrat v tednu, pozimi tudi več. Ker je zbor tudi cerkveni zbor, nam včasih zelo primanjkuje časa. V zboru samem vlada zelo prijateljsko razmerje, kar je v veliki meri pogoj dobrih uspe-

hov, a nam je to prijateljsko razmerje pridobilo že precej dobrih moči in upam in želim, da privede vse one, ki jim je Bog dal glas in imajo veselje do pevske izobrazbe, v naš krog. Tone Bižal, organist.

KONCERT »MLADIKE« V GORICI dne 13. in 14. junija 1925. Pevski zbor »Mladike« je priredil svoj drugi vokalni koncert s sledečim sporedom: 1. E. Adamič: Rožmarin. 2. E. Adamič: Barčica zaplavala. 3. E. Adamič: Tekica teče, mešani zbori. 4. J. Ravnik: Pozdrav iz daljave. 5. B. Ipavec: Mak žari, samospeva s spremljevanjem klavirja. 6. M. Kogoj: Trenotek. 7. J. Ravnik: Zenjica. 8. St. Premrl: Zakaj. 9. E. Adamič: Nekje v Franciji. 10. E. Adamič: Na potoku. 11. E. Adamič: Neizkušena, mešani zbori. 12. Hatze: Majka. 13. Hatze: Ti..., samospeva s spremljevanjem klavirja. 14. Gröbming: Belokranjska. 15. Dr. Franc Kimovec: Tam za turškim gričem. 16. Vinko Vodopivec: Noč na Adriji, mešani zbori. Zares lep in obširen spored, skoraj preobširen. Petje je bilo v celoti dobro, pri nekaterih točkah prav dobro. Mladi društveni pevovodja Lojze Bratuš je s pridnostjo in vztrajnostjo dosegel lepe uspehe. Od zadnjega nastopa sem je pevski zbor zelo napredoval. Poznal se je napredek pri vsem, pri ritmiki, agogiki in posebno pri dinamiki in izgovarjavi. Če bo šel zbor po tej poti naprej, bo kmalu najboljši pevski zbor na Goriškem. Zbor šteje okoli petdeset grl. sorazmerno dobro so zastopani soprani, alti in tenorji, le basov je prepičlo število; treba bo na vsak način pridobiti še par dobrih basov. Poslušalci so bili s podajanjem zbora zadovoljni in niso štedili z odobravanjem; tri skladbe je moral zbor na burno zahtevo občinstva ponavljati, in sicer E. Adamičevo »Tekico«, dr. Fr. Kimovčevo »Tam za turškim gričem«, V. Vodopivčevo »Noč na Adriji«; vse tri skladbe oba dneva. Tenorist G. Joško Bratuš, brat pevovodje, je na izredno fin način podal štiri samospeve. Na klavirju ga je spremljala prav dobro gdč. Zalka Vukova iz Mirna. G. Joško Bratuš se bo razvil v izbornega koncertnega pevca. Sedaj študira solopetje pri bivši znani operni pevki gospe Gollmayerjevi. — Navzlic vsem težavam se glasbeno življenje na Goriškem krepko in smotreno razvija. Vinko Vodopivec.

PEVSKI ZBOR V ZIREH je imel koncert s pestrim sporedom 15 pesmi, ki so bile zajete vse iz novejših in najnovejših dobe. Zastopani so bili: Adamič, Lajovic, Premrl, Jerab; več drugih. Koncert so zelo hvalili. Mi nismo dobili nič poročila.

V MOKRONOGU je bil velik koncert, ki je krasno uspel. Tam pevsko zelo pridno delajo. Poročila ni! Zdaj pripravljajo okrožno prireditev in se vadijo za petletnico P. Z.

KAMNISO OKROŽJE je moralo iz tehtnih razlogov prestaviti svojo na 29. junij določeno prireditev na jesen. Priprave pa so vse končane.

ŠKOFJELOŠKO OKROŽJE je imelo svoj ljudski koncert v Retečah pri Škofji Loki dne 29. junija. Sodelovali so mešani zbori iz Sore, Reteč in Žabnice, Preska se je uro pred koncertom skupjala. Peli so: Sora: Premrl: Zdravica (Pevec), Ocvirk: Rožmarin in v drugem nastopu: Jereb: Čez zlato pogorje. — **Z a b n i c a**: Adamič: Večer (Pevec), Ocvirk: Vso noč pri studencu. — **R e t e č e**: Kimovec: Zvonovi pritrkavajo (Pevec) in Vodopivec: Ves dan je pri oknu (Pevec). Skupno so peli: Hubad: Gor čez jezero (Pevec) in Aljaž: Ne zveni mi! Prireditev je bila lepa, petje je dobro odmevalo po novem »Domu«. Srečno so bili postavljeni zbori zadaj na stojišču, oder so pa prepustili »odličnim gostom«. Svetujemo enak nastop povsod, kjer zakrivajo kulise in zavese pevce in zajemajo glas. To je zlo za pevske nastope, zato si je treba pomagati. Dvorana obrne svoje lice, kar pač nič ne moti niti pevcev niti poslušalcev, pripomore pa petju do prave veljave. — Petje je bilo dosti ubrano, vendar so se ču-

tile še hibe začetnikov. Sora ima zbor mladine, krepak v višavi, šibko podložen v basih, ki so sami mladi fantje. Njih jeklena volja in strumna disciplina obeta pod vodstvom spretnega pevovodje g. Vilfana lep napredek. Pesmi so bile izbrane, zato so vse dobro uspele. Predavanje je bilo pravilno. Reteče je dobro zložen domač zbor, ki pridno vežba. Intonacija je bila dobra. Ritmika pa ni bila vseskozi brez napake. Četrtnke so bile v družbi z osminkami preveč kontrastično zavlečene (v obeh pesmih). Sicer je pa zbor srečno »pritrkaval« tudi ob težjih mestih krog »Damjana«. Pesem je zelo ugajala. Žabnica je pa starejši zbor. Tudi vodstvo kaže izurjenega pevovodjo, ki vodi obenem tudi godbo. Adamičev Večer ni hvaležen. Treba bi bilo pol ali vsaj tretjino črtati. Preveč ponavljanja utruji peveca in prepusti poslušalca svojejglavi raztresenosti. Peli so pa dobro. Skupno petje je pokazalo v narodni: Gor čez jezero lepo soglasje, v Aljaževi pa se je ritem proti koncu malo šibil. **V z r o k**: vsi pevci niso bili pri vaji. **Nauk: Vedno vsi pazljivo in točno k skupni vaji.** — Pred koncertom so bile pete litanije v farni cerkvi, kjer so peli vsi zbori dve Marijini pesmi, evharistično in odpevke pri lavretanskih litanijah.

NOVE SKLADBE

Slovenske narodne pesmi. Nabral in četrroglasno postavil Marko Bajuk. I. zvezek. Pomnožena izdaja. Izdala in založila Nova založba. Bajukove Narodne pesmi, ki smo jih tako pridno prepevali pred vojno, so že davno pošle. Zato je Nova založba moškimi pevskim zborom prav zelo ustregla z novo pomnoženo izdajo, v kateri je 44 moških zborov, 5 mešanih in 2 ženska zbora. Bajukova harmonizacija ljubi najpreprostejšo obliko ter daje melodiji samo oporo, ničesar drugega, in je zato povsem podrejenega značaja. Vprav radi tega se dajo pesmi zelo lahko lepo in z občutkom peti brez velike priprave. Za naše moške zборе, ki so v splošnem zelo šibki in siromašni, so take pesmi kot nalašč, da se izlikajo glasovi in posluh ter da se ljubezen do narodne pesmi zanese v ljudstvo. Zelo umetne harmonizacije res dajo narodni pesmi mnogo pestrosti, vprašanje pa je, če je to v duhu narodne pesmi in če je s tem kaj ustreženo stremljenju, da se narodna pesem v narodu ohrani in skrbno goji. Vsem podeželskim zborom, ki količkaj premorejo moških glasov (zlasti pravega tenorja), pesmi prav zelo priporočamo.

—e—

E. Adamič: Šest pesmi za meš. zbor. Izdal in založil Pevski odsek Prosv. zveze v

Gorici. 1925. Adamič je neizčrpljiv. Nova zbirka pomeni lep dar našim zborom. Prepričan sem, da bo zbirka našla pot v zadnjo gorsko vas. Pesmi so vse izredno priproste, skoro narodno zasnovane, oblikovno zmerne, vendar niti enkrat dolgočasne. Ne vem, katera je najlepša. Tehnično so dostopne vse vsem zborom, ki količkaj skrbno goje petje. Vse pesmi je proizvajal pevski zbor »Mladika« v Gorici na svojem koncertu dne 14. in 16. junija t. l. Zbirko vsem zborom toplo priporočamo.

B.

St. Premrl: Štirje ženski zbori s spremljevanjem klavirja. Izdal »Ljubljanski Zvon«. St. Premrl zna zadeti nežno otroško struno tako lepo kot malokdo. Ti štirje zbori so tako srčkami, tako polni nežne dramatike, da jih štejemo med najlepše, kar jih imamo iz nove dobe. Ženski, zlasti deški zbori nimajo pri nas kaj v roke vzeti. Ta stran glasbe je pri nas zanemarjena. Pojemo samo še v meš. zborih, tudi moški zbori so se skrčili. Pa vendar, kako prijetno izpremembo nudi ženski (deški) zbor. Te bodo zmagali lahko tudi dečki, tretjo morda težje. Tehničnih težav ni, spremljava je tudi zmerna, da jo more obvladati vsak povprečni igralec. Toplo priporočamo.

B.

IZ GLASBENIH LISTOV

»Cerkveni Glasbenik.« V članku č. g. Dolinarja: Cerkvena glasba in duhovnik je veliko lepih misli, ki veljajo ne le o cerkvenem petju, temveč o petju sploh. Dragoceni so nasveti, ki jih daje za izboljšanje petja. Pevska soba, harmonij, note, šola — posebno ta* — itd. itd. Mi napredek cerkvenega petja posebno toplo pozdravljamo, ker je to petje najplemenitejše in ker je to podlaga in večkrat začetek svetnega petja. Naši pevovodje so po večini organisti. Dobro vemo, da trpe ti najbolj vsled slabih gmotnih razmer. Zato je treba tu zlasti uspešno zastaviti vse sile za izboljšanje. Če se ta stran uredi, pa bo tudi veselje do petja samo zraslo in rodilo najlepše uspehe. Glavni pogoj napredku pa je šola. Ker sta duhovnik in pevovodja navdušena, dovzetna za pevsko umetnost, bosta našla tudi dovolj naraščaja. Šola, vsaj sporedno s petjem samim, rodi, če je prav urejena, brezpogojno dobre in vnete pevce. Koncem krepkih misli poziva duhovnike, naj pomagajo po vseh močeh pri petju v cerkvi, v šoli in v društvu! Hvaležni smo gospodu za ta sestavek in samo z veseljem pristavljamo, da je veliko č. gg. duhovnikov, ki v naših vrstah prav zgledno in uspešno delujejo.

»Naš čolnič« štev. 6. V glasbenem vestniku je obširno poročilo o koncertu »Mladike« v Gorici. Vsi časopisi so ta prvi veliki koncert hvalili. Pridružujemo se tudi mi in bratom onstran meje prav pristržno čestitamo k lepemu napredku in uspehu. Svežo delavnost pevskega odseka Prosvetne zveze v Gorici dokazuje tečaj za pevovodje in organiste, ki se bo vršil v Gorici od 27. julija do 8. avgusta. Predavanja bodo sledeča: glasb. teorija (E. Adamič), izobrazba glasu (gdč. Ščekova), harmonija in kontrapunkt (Orel), glasbeno oblikoslovje (Gerbec), zgodovinski razvoj glasbene umetnosti (Sever), praktičen pouk v pevovodstvu (Kumar), greg. koral (Doktorič), liturgija (Terčelj). Koliko tvarine! Koliko žrtev! Cesar mi ne zmoremo, zmorejo v Gorici.

Na koncu odstavka toži neznan glasbenik o koncertih v splošnem: veliko je koncertov, pestri so njih sporedi — slabo so obiskani. Vzrok slabemu obisku pa ni le občinstvo, temveč sporedi, ki ne vlečejo, ne mičejo, ker so prepolni umetnih pesmi. Te so za ljudstvo pretežke, neumljive in preveč moderne; ne ogrejejo niti pevcev, niti poslušalcev. Posledica tega je, da so se pevski zbori oddaljili od ljudstva in začeli peti za »glasbenike«. — Kako res! — Vsled tega poje mladina že laške pesmi. Predlaga večjo gojitev narodne pesmi. — Kakor je res treba umetnikom, da iščejo novih potov vedno daleč pred ljud-

stvom, tako je nujno potrebno, da večina zborov posreduje med umetniki in ljudstvom. Ne skokoma, korakoma, pa vzdržema. In oni zbori, ki se zavedajo te naloge in jo vrše, niso nič manj vredni ko oni, ki streme za umetniki po varnih in nevarnih, znanih in neznanih potih, ki večkrat za umetnikom vred zaidejo in morajo nazaj. Petje je najbolj razširjena in najbolj ljudska umetnost, zato ne sme pretrgati nikdar te vezi, sicer bo šlo ljudstvo svoja pota brez »umetnikov«.

V 1. številki t. l. pa je naštel znani glasbenik dekan M. Arko iz Idrije veliko lepih misli o pevskih zborih. Njegov spis sloni na bogatih izkušnjah. Za naše pevce je prav veliko lepih svetov. Iz njih bi razbrali lahko pravih 10 zapovedi za pevce, ki bi jih morali znati vsi pevci in se po njih tudi ravnati. odpadli bi vsi spori, izginile vse ovire in težave, ki slone navadno na prenapetosti posameznih članov in ovirajo prav bistveno vsak polet pevske umetnosti. Tudi tu in v poročilu o koncertu kvarteta je poudarjeno, da ljudstvo ne more slediti premodernim skladbam. Torej je treba nujno šole in pouka tudi tu. Stika z ljudstvom ne sme izgubiti pevska umetnost, ker je namenjena — reproduktivno — v večji meri temu, kot sama sebi. Umetnost ne sme postati le monopol-ska last »nekaterih umetnikov«.

»Cecilija« štev. 4. St. Mil. Sijački našteva podrobno celo vrsto mož, ki so nabirali, zapisovali in objavljali srbske narodne pesmi. Daleč seže nazaj: v l. 1828. je prvi objavil svojo zbirko v Letop. Srb. Mat. Emanuel Kolarič. Za njim so prišli: Jos. Slezinger, vojaški kapelnik, Kornelij Stanković, Jos. Marinković, St. St. Mokranjac (1855—1914), ki je po svojih 15 rukovetah tudi pri nas dobro znan. Med mlajšimi so Pirnicki, Konjović in Manojlović. Najmarljivejši pa je Džordžević, ki se peča podrobno in dosledno s srbsko nar. pesmijo že 34 let in je tudi sedaj zaposlen vprav za zapisovanjem nar. pesmi po skrajni Južni Srbiji.

Lučić priobčuje kratek sestavek o »ivanjski pesmi« iz Turopolja. Lovšin (Metlika) pa je zapisal in objavil velezanimiv sestavek o »ivanjskih popevkah« na Belokranjskem. Tam je še marsikaj dramatičnega ohranjenega, ki pa tudi sčasoma gine. Besede so zapisali in rešili: Barle, Navratil, Šašel, natisnjenega je zelo veliko v Štrekljevih nar. pesmih. Melodična stran pa je bila in je še skrajno pomanjkljiva. Kar bo zapisal in rešil Lovšin, to bo točno in zanesljivo. Priobčene varijacije — tudi dvoglasni stavki — so točni in posneti verno po naravi. Zal le, da je vse to napisano za hrvatski list. Sicer imajo pesmi vsled bližnje Hrvatske res povsem hrvatsko barvo, a Belokranjci so čvrsti

* »Pevce« to ves čas poudarja, ker je edino po tej poti mogoč napredek.

Sloventi. Ta stran bo zanimala vedno bolj Slovence ko Hrvate. Zato bi bilo mesto sestavku v slovenskih listih. Opozarjamo na članek vse one, ki se že zanimajo za to, ali pa se še bodo zanimali.

V proslavo 1000 letnice hrvatskega kraljestva bo priredila Zveza hrv. pev. zborov 25. novembra v Zagrebu veliko pevsko slavnost, pri kateri bodo peli posamezni zbori posamič po eno in skupno dve pesmi.

»Slov. Učitelj.« V šte. 5. (1. maja 1925) je priobčen kratek referat o petju na osnovnih šolah, ki ga je sestavil učitelj Stanko Tavželj. Vsebinska mu je nekaj osnutek porazdelitve pevške tvarine na pet, oziroma na šest let osnovne šole. Iz sestavka posnemamo nekaj dobrih misli: Prav gotovo je res, da ne zadošča čas ene tedenske ure, ki je odmerjen za petje niti za nujne teoretične drobce, niti za priučitev nekaterih pesmi. Vemo, da je od več strani izšel že nasvet, naj dobi petje dve tedenski uri, tudi tozadnevni predlogi so bili že poslani na pristojna mesta, a novi osnutek načrta jih zaenkrat ne misli upoštevati. Začeta je pa, kakor slišimo, resna akcija za ureditev pevškega pouka na osnovnih, meščanskih in srednjih šolah in se je tozadnevno delo že začelo. Prav dobro je poudarjen kot temelj pevškega pouka — *ritem*. Kdor ritma ne upošteva dovolj, zanemarja temelj, ta ne pozna niti glavnega jedra glasbe, ta ni poklican niti od daleč, da bi smel poučevati petje. Pritrđiti moramo pohvalno tudi zahtevi: Imena za razne vrste *tempa* (o, kako lepa oblika! Op. pis.) in *dinamike* rabi izključno slovenska ime-

na! Jaz bi šel še dalje, pa bi tudi sam ne govoril in še manj pisal »tempa«. Ne poznamo gorše spake, ko je ta! Zadnji čas je, da izločimo grde tujke. In čisto prav je: v osn. šoli je treba začeti, pa temeljito. Ta smet mora ven! »Pevce« bo takoj, ko dobi prostora, opozoril na nekatere tujke, ki nam niso potrebne. Pevsko glasbeno imenstvo je za nas nujna potreba. Zato se ne strinjamo z mislijo, da naj se nauče otroci v petem in šestem letu tujih (laških) izrazov. Teh jim nikakor ni treba. Vsaj pri petju ne. Popravljal bi še izraz »glasilki«, kar kaže na dvojino. Pevski organ (aparat) obstoji iz dveh glasotvornic in ene same glasilke ali raze, ki leži med glasotvornicama. O teh dveh pojmi imamo polna ušesa nejasnosti in zamenjav. Treba se bo tudi temu privaditi.

Poleg tega je razveseljivo dejstvo, da je na zborovanju podr. »Slomškove zveze« za kranjski in radovljiški okraj 1. aprila t. l. predaval o ciljih pevške izobrazbe v šoli naš vrli sotrudnik č. g. Dolinar iz Tržiča. Zeleli bi njegov referat, ki ga poznamo iz poročila »Slov. Učitelj« le v posnetku, čitati v celoti. Prav dobro je podčrtana misel, da bodi cilj naše pevške vzgoje splošna pevška izobrazba. Ne smemo iskati izrednih talentov in genijev, okoli katerih bi osredotočili vse svoje sile, temveč potenciranje splošne pevške izobrazbe, to bodi naš cilj. In tu moreta najuspešneje delovati osnovna (meščanska) in srednja šola. Pesem budi v mladih srcih najnežnejša čustva. Zato je zanimanje za to prelepo umetnost najplemenitejše delo. Naše učiteljstvo — vidimo — prav upošteva to važno vprašanje.

DOMA IN DRUGOD

Aljaž — osemdesetletnik. Dne 7. julija je praznoval naš častni član in vrli sotrudnik svojo osemdesetletnico. Njegove zasluge za lepo slovensko pesem po svoji Mohorjevi pesmarici in svojih skladbah so znane vsem našim pevce. V imenu obilih stotin pevk in pevcev, ki jih družijo naša zveza pod svojim okriljem, mu želimo prav iskreno še veliko zdravih let, čilega duha in krepkega dela!

V Moskvi imajo že 4 leta orkester 85 članov, ki igrajo vedno brez dirigenta. Pred kratkim so igrali v Moskvi Beethovno IX. simfonijo.

Godbe se boje tekme radio-aparatom. Na Dunaju so predložili godbeniki vladi, vsled konkurence, sledeče predloge: 1. po sedmih se ne sme prirediti nikjer nobena glasbena prireditev za radio-aparate, 2. v javnih prostorih naj so sploh prepovedane radio-izvedbe, 3. iz dohodkov radio-podjetnikov mora odpa-

sti del čistega dobička v korist onim glasbenikom, ki trpe vsled tega škodo.

Popravek. V letošnjem »Pevcu« v 3.—4. številki se je vrnila v sestavku »Nekaj o tamburicah« tiskovna pomota in sicer: ime hrvatskega glasbenika naj se glasi Stahuljak in ne Strahuljak, kakor je v vsem sestavku dosledno tiskano. Drugič: na 14. strani v 30. vrsti naj se glasi v oklepaju: (piše pa se od malega —g— do dvakratčrtanega —e"—). Tretjič bi pripomnil kot dopolnilo k omenjenemu sestavku, da se sestaviti iz samih tamburic zelo lep kvartet, če se združi v štiriglasje brač I., brač II., brač III. in čelovič, n. pr. analogno kakor godalni kvartet (vijolina I., vijolina II., vijola in vijolončelo). Eno tako mojo skladbo pod naslovom (če se ne motim) »Večerna pesem« je objavil list »Tamburica«, ki ga je urejeval in izdajal pred vojno Janko Stjepušin v Sisku.

Vinko Vodopivec.